

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersinin, Mesleki Açıdan Kazandırdıklarına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri: Nitel Bir Çalışma*

Candidate Teachers' Views on Professional Achievements in Instructional Technologies and Material Design A Qualitative Study

Abdülkadir Uzunöz**

Vedat Aktepe

Mevlüt Gündüz

To cite this article/Atf için:

Uzunöz, A., Aktepe, V., & Gündüz, M. (2017). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinin, mesleki açıdan kazandırdıklarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri: Nitel bir çalışma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 5(3), 317-339.
www.enadonline.com DOI: 10.14689/issn.2148- 2624.1.5c3s14m

Öz. Bu araştırmanın amacı, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersinin, mesleki açıdan kazandırdıklarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini farklı boyutlarda incelemektir. Araştırmada, öğretmen adaylarının görüşlerini detaylı sunmak amacıyla nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan "Özel durum çalışması" yöntemi kullanılmıştır, veriler "Yarı yapılandırılmış öğrenci görüşme formu" ile toplanmıştır. Nitel verilerin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda ÖTMT dersinin mesleki kazanımlarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri alınmıştır. Bunlar: ÖTMT dersinin; Mesleki açıdan kazandırdıkları, bireysel ve sosyal gelişimleri, eğitim ortamına bakış açılarını değiştirmeleri, materyal geliştirme projesi, materyal kullanma yeterlikleri ve öğretmen yetiştirme programında gerekli görme nedenleridir. Ayrıca öğretmen adaylarından alınan görüşler cinsiyet değişkenine göre analiz edilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesinde okuyan toplam 361 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, öğretmen adayları ÖTMT dersinin mesleki açıdan; kolaylık, etkililik, deneyim, kalıcılık, somutluk, verim, eğlence, hâkimiyet, hayal gücü, görseellik, materyal, el becerisi, yaklaşım, fayda, yardım, anlaşılabilirlik gibi çok farklı boyutlarda mesleki açıdan kazanım sağladığını belirtmişlerdir. Yine öğretmen adaylarının ÖTMT dersi sayesinde; bireysel ve sosyal gelişimlerine katkı sağladığı, eğitim ortamlarına bakış açılarını olumlu yönde değiştirdiği, yaptıkları projelerle eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdikleri görülmektedir. Ayrıca cinsiyete göre mesleki kazanımların büyük oranda benzerlikler gösterdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi, mesleki kazanımlar, öğretmen adayları

Abstract. The aim of this research is to examine the views of the prospective teachers from different aspects regarding of Professional gains Instructional Technologies and Material Design (ITMD). In the research, "Special Case Research", one of the qualitative research approaches, has been used in order to present the opinions of the prospective teachers in detail, data have been collected via "Semi-structured student interview form". Content analysis has been used in the analysis of qualitative data. In this context, opinions of the teacher candidates regarding the professional gains of ITMD course have been taken. This are the reasons that ITMD is necessary for Professional gains, individual and social development, changes in their attitudes towards the educational environment, material development project, material utilization competencies and teacher training programs. In addition, opinions from teacher candidates have been analyzed according to gender. The study group of this research consists of 361 students in Nevşehir Hacı Bektaş Veli University of Education Faculty. As a result of the research, prospective teachers stated that ITMD course has provided in the aspect of profession with various dimensions such as convenience, effectiveness, experience, permanence, concreteness, efficiency, entertainment, dominance, imagination, visuality, material, hand craft, approach, benefit. Once again, thanks to ITMD course, it has been seen that prospective teachers developed their critical and creative thinking skills through projects, changed their point of views positively towards educational environment and contributed to their individual and social development. In addition, it can be said that Professional gains show great similarities according to gender.

Keywords: Teaching technology and material design course, professional gains, teacher candidates

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 28.07.2017

Düzeltilme: 31.10.2017

Kabul Tarihi: 14.11.2017

* Bu çalışma, 8-10 Mayıs 2017 tarihinde Kıbrıs'ta düzenlenen 16th International Primary Teacher Education Symposium'unda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Sorumlu yazar / Correspondence: Doç. Dr. Abdülkadir UZUNÖZ, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Nevşehir, Türkiye, e-posta: a.uzunoz@nevsehir.edu.tr

Giriş

Öğretim teknolojisini, sınıf ortamında kullanmanın önemi günümüzde yadsınamaz bir gerçek olduğu gibi, öğrenme-öğretme süreçlerinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Öğretim teknolojisi sınıf ortamındaki öğretme işini etkili hale getirdiği gibi, öğrenmeyi kalıcı kıldığı ve yapılandırıcı öğrenme sürecine katkıda bulunduğu söylenebilir. Bu bağlamda Sönmez, Çavuş ve Merey (2009) derste, öğretim teknolojisinin etkili kullanılmasının öğretim sürecini verimli kılacağını, kalıcı öğrenmeyi sağlayacağını belirtmektedir. Ayrıca eğitim sürecine de bütünlük kazandıracaktır.

Rakes, Fields and Cox (2006) öğrencilerin problem çözme, akıl yürütme, karar verme gibi üst biliş becerilerinin gelişmesinde, yine bilimsel araştırma becerilerinin ve düşünme becerilerinin gelişmesinde eğitim teknolojileri önemli yararlar sunmaktadır. Son yıllarda gerek yükseköğretim kurulu (YÖK) gerekse Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) öğretim teknolojilerine, öğrenme-öğretme sürecinde kullanılmasına ve materyal tasarımı konusuna ayrı bir önem vermektedir.

Okullarda etkili öğrenme ortamlarını hazırlamak öğretmenlerin görevleri arasındadır. Öğretmenlerin dersin konusu, amaçları ve kazanımları doğrultusunda materyalleri kendilerinin hazırlamaları ya da olan hazır materyalleri kullanmaları öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin derse olan ilgisini çekmekte, akademik başarıyı arttırmakta ve kalıcı öğrenmeye katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda yapılan araştırmalara göre (Apperson, Laws and Scepanisky, 2006; Audrey, 2008; Cezayirli, 2014; Cohen, 1992; Kablan ve Topan, 2013; Kurtdede Fidan, 2008; Öztürk, 2012; Suydam and Higgins, 1977) hazırlanan materyaller derslerde kullanıldığında **aktif öğrenmeyi sağladığı, bireysel öğrenmeyi desteklediği**, öğrencilerin derse bakış açısının olumlu yönde değiştirdiği, akademik başarı açısından olumlu yönde etki ettiği görülmektedir. Öğrencilerin okul ortamında çalışması ve hazırladıkları materyalleri derste sunmaları, öğrencilerin materyal hazırlama konusundaki sorumluluklarını ve motivasyonlarını arttırmaktadır.

Teknolojinin eğitim sistemleri üzerindeki etkisinin her geçen gün daha fazla gözlemlendiği ve hissedildiği günümüzde, öğretmenlerin teknoloji ile ilgili belli düzeyde bilgilere, becerilere ve yeterliklere sahip olmaları gereklidir (Özen, 2013). Bu bağlamda ders sürecinde materyallerin kullanılması öğrencilerin duyu organlarına hitap edecek, teorik konuların daha kolay anlaşılır ve kalıcı olmasını sağlayacaktır. Ayrıca öğrenme sürecinin eğlenceli olmasına katkı sunacaktır (Çoban ve İleri, 2013).

Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültelerinde belirlenen mesleki derslere ek olarak, Öğretim Teknolojisi ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersi Yüksek Öğretim Kurulu tarafından öğretmen eğitimi programına 1998 yılından itibaren zorunlu meslek dersi olarak dâhil edilmiştir (YÖK, 1998). İlk olarak 1998 yılında zorunlu eğitimin 8 yıla çıkması ve daha sonra 2012 yılında zorunlu eğitimin 4+4+4 (ilkokul + ortaokul + lise) olarak toplam 12 yıla çıkmasıyla beraber, bu kademelerde görev yapacak olan öğretmenlerin mesleki eğitimleri ayrı bir önem kazanmıştır. Teknolojik gelişmeler ışığında eğitim fakültesi derslerinin ve ders içeriklerinin güncellenmesi, etkili ve verimli bir şekilde derslerde uygulanması gerekmektedir. Bu anlamda Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersi iki saat teorik, iki saat uygulama ve 3 kredilik bir ders olarak eğitim fakültesi öğrencilerine okutulmaktadır. Sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, İlköğretim matematik öğretmenliği bölümlerinde 4.yarıyıldan itibaren, Fen bilgisi öğretmenliği ve Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümlerinde ise 5.yarıyıldan itibaren meslek bilgisi dersi olarak yer almaktadır.

ÖTMT dersinin amacı; Öğretim teknolojilerinin alan eğitimine entegrasyonu konusunda öğretmen adaylarını bilgi sahibi yapmak, öğretim teknolojilerinin ve materyallerin öğrenme ve öğretmedeki

yeri ve önemi hakkında bilgi kazandırmak, öğretmen adaylarına öğretimde kullanabilecekleri materyalleri tasarlama, geliştirme ve uygulama becerisi kazandırmak, bilgisayar destekli öğretim konusunda yöntem ve teknik bilgisi kazandırmaktır. Dersin öğrenme çıktıları ise; Alan eğitimine yönelik öğretim teknolojilerini tanıyabilir. Özel bir alanda teknolojik araçlardan yararlanabilme becerisi edinir. Belirli konularda özgün materyaller tasarlama ve geliştirme becerisi edinir. Geliştirdiği materyalleri nerede ve nasıl kullanacağı konusunda bilgi ve beceri edinir. Bilgisayar yazılımlarını tanıyabilir ve değerlendirebilir. İnternette eğitim amaçlı yararlanma yollarını tanımlayabilir. Materyal tasarlama ve geliştirme kavramlarını tanımlayabilir (www.nevsehir.edu.tr). Yüksek Öğretim Kurulu (2007) Öğretim Teknolojisi ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersini şöyle açıklamaktadır:

- Öğretim Teknolojisi ile ilgili kavramlar,
- Öğretim teknolojilerinin özellikleri,
- Öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı,
- Okulun ya da sınıfın teknoloji ihtiyaçlarının belirlenmesi,
- Uygun teknoloji planlamasının yapılması ve yürütülmesi,
- Öğretim teknolojileri yoluyla iki ve üç boyutlu materyaller geliştirilmesi,
- Öğretim gereçlerinin geliştirilmesi: Çalışma yaprakları, etkinlik tasarlama, tepegöz saydamları, slaytlar, görsel medya VCD, DVD gereçleri, bilgisayar temelli gereçler,
- Eğitim yazılımlarının incelenmesi,
- Çeşitli nitelikteki öğretim gereçlerinin değerlendirilmesi,
- İnternet ve uzaktan eğitim,
- Görsel tasarım ilkeleri,
- Öğretim materyallerinin etkinlik durumuna ilişkin araştırmalar,
- Türkiye’de ve dünyada öğretim teknolojilerinin kullanım durumu.

Alım (2013) Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi, öğretim teknolojilerindeki öğretmen adaylarını geliştirmeler hakkında bilgilendiren, aynı zamanda materyal hazırlama ve kullanma konusunda öğretmen adaylarına yol gösteren ve fırsat sunan bir derdir. Yazar (2015) ise, öğretmen adaylarının ÖTMT dersinden azami derecede faydalanabilmesi için, dersin öğrenci merkezli işlenerek öğrenciyi aktif hale getirmesini, etkinlik uygulamalarının artırılmasını ve sınıflarda güncel araç-gereç ve materyallerin bulundurulması gerektiğini belirtmektedir. Son yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) özellikle öğretim teknolojilerinin derslerde kullanımı ve dersle ilgili materyallerin tasarlanması konusu üzerinde önemle durmaktadır. Bu nedenle eğitim fakültesinde okutulan Öğretim Teknolojisi ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersine yönelik öğretmen adaylarının bu dersle ilgili görüşleri önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersinin, mesleki açıdan kazandırdıklarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini farklı boyutlarda incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. ÖTMT dersinin *mesleki açıdan kazandırdıklarına* ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
2. ÖTMT dersinin *bireysel ve sosyal gelişime* ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
3. ÖTMT dersinin *eğitim ortamlarına bakış açılarını değiştirmesine* ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

4. ÖTMT dersinde yer alan *materyal geliştirme projesine* ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
5. ÖTMT dersini aldıktan sonra *materyal kullanma yeterlilikleri* ile ilgili aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
6. Aday öğretmenlerin ÖTMT dersini *öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerine* ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın amacı, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (ÖTMT) dersinin, mesleki açıdan kazandırdıklarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini farklı boyutlarda incelemektir. Bu anlamda görüşleri detaylı sunmak amacıyla nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan “Özel Durum Çalışması” yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada, tek bir analiz birimi olarak Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi ele aldığından özel durum çalışmasının bütüncül tek durum deseni ile yürütülmüştür (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Durum çalışması, bir sınıf veya örgüt gibi doğal bir çevre içinde yapılır ve çalışmaya konu olan olay ve ortamları bütüncül bir yaklaşımla ele almayı hedefler (Hartley, 1995; Akt: Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Çalışma grubu

Çalışma grubu; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği 111 öğrenci, Sınıf Öğretmenliği 102 öğrenci, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 62 öğrenci, Matematik Öğretmenliği 38 öğrenci, Türkçe Öğretmenliği 48 öğrenci olmak üzere toplam 361 öğrenciden oluşmaktadır. Zaman ve emek yönünden evrenin bütününe ulaşmada zorluklar olduğundan, evreni temsil eden örneklem olarak Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin ilgili bölümlerinde okuyan lisans öğrencileri alınmıştır. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi ile ilgili farklı alanlardan öğrenciler çalışma grubuna dahil edilmiştir. Böylece ÖTMT dersine yönelik farklı görüşler ortaya konulmuştur.

Tablo 1.

Çalışma Grubunun Branşlara Göre Dağılımı

Bölüm/Anabilim Dalı	Aday Öğretmen Sayısı
Fen Bilgisi Öğretmenliği	111
Sınıf Öğretmenliği	102
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	62
Matematik Öğretmenliği	38
Türkçe Öğretmenliği	48
Toplam	361

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın amacı doğrultusunda, Kolburan Geçer (2010) tarafından geliştirilen “Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüş Formu” kullanılmıştır. Görüş Formu 6 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Çalışmaya katılan aday öğretmenlerden özgün cevaplar alabilmek için yarı yapılandırılmış sorular tercih edilmiştir. Aday öğretmenlere; Öğretim Teknolojileri ve Materyal

Tasarımı (ÖTMT) dersindeki etkinliklerin mesleki açıdan kazandırdıklarına ilişkin görüşleri, ÖTMT dersinin bireysel ve sosyal gelişime ilişkin görüşleri, ÖTMT dersinin eğitim ortamlarına bakış açılarını değiştirmesine ilişkin görüşleri, ÖTMT dersinde yer alan materyal geliştirme projesine ilişkin görüşleri, ÖTMT dersini aldıktan sonra materyal kullanma yeterlilikleri ile ilgili kendilerini değerlendirmeleri ve ÖTMT dersini öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerine ilişkin görüşleri sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilere içerik analizi yapılmıştır. Cümleler alt alta yazılmış. Benzerlik ve farklılık taşıyan ifadeler bir araya getirilmiştir. Bir araya getirilen ifadeler için temalar oluşturulmuştur. İfadeler grupları ve oluşturulan grupların temaları aynı alanda çalışan başka araştırmacıların hakemliğine başvurulmuş ve görüşler doğrultusunda araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla aday öğretmenlerin görüşlerine temaların altında doğrudan alıntılar yapılarak yer verilmiştir. İçerik analizinde güvenilirliğin belirlenmesi amacıyla genellikle kodlayıcılar arası tutarlılık hesaplanmaktadır. Görüşme dökümlerinin yazılması işlemleri tamamlandıktan sonra, görüşme soruları temel alınarak görüşme kodlama anahtarı hazırlanmıştır. Araştırmacılar, birbirlerinden bağımsız olarak her katılımcıya ait görüşme dökümü formunu okuyarak ilgili görüşme kodlama anahtarındaki her sorunun yanıtını içeren uygun seçeneği işaretlemişlerdir. Bu işlemden sonra araştırmacıların değerlendirmesi katılımcı gruba ait ilgili soruya verilen yanıt seçeneği kontrol edilerek, “Görüş Birliği” ve “Görüş Ayrılığı” biçiminde işaretlemeler yapılmıştır. Araştırmacılar ilgili sorunun aynı yanıt seçeneğini işaretlemişlerse görüş birliği, farklı seçenekleri işaretlemişlerse görüş ayrılığı olarak kabul edilmiştir (Altunay, Oral ve Yalçınkaya, 2014). Buna göre Uyuşum Yüzdesi (Kodlayıcı Güvenilirlik Katsayısı=Görüş Birliği / Görüş Ayrılığı) x 100 formülünden yararlanılmıştır (Miles and Huberman, 1994). Her bir tema için .70 ve üzeri olan oranlar güvenilir olarak hesaplanmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2005) e göre güvenilirlik hesaplamasındaki uyuşum yüzdesi %70 olduğunda güvenilirlik yüzdesine ulaşılmış olduğu kabul edilir. Buna göre araştırmada formül kullanılarak kodlayıcılar arası güvenilirlik katsayısı (Uyuşum yüzdesi) 1.soru için .80, 2.soru için .76, 3.soru için .83. 4.soru için .77, 5.soru için .89. 6.soru için .92 olmak üzere toplamda tüm sorulardaki uyuşum oranı .83 olarak hesaplanmıştır. Bu oranlar göz önüne alındığında Kodlayıcılar Arası Güvenilirlik Katsayısının (Uyuşum yüzdesi) yeterli olduğu söylenebilir.

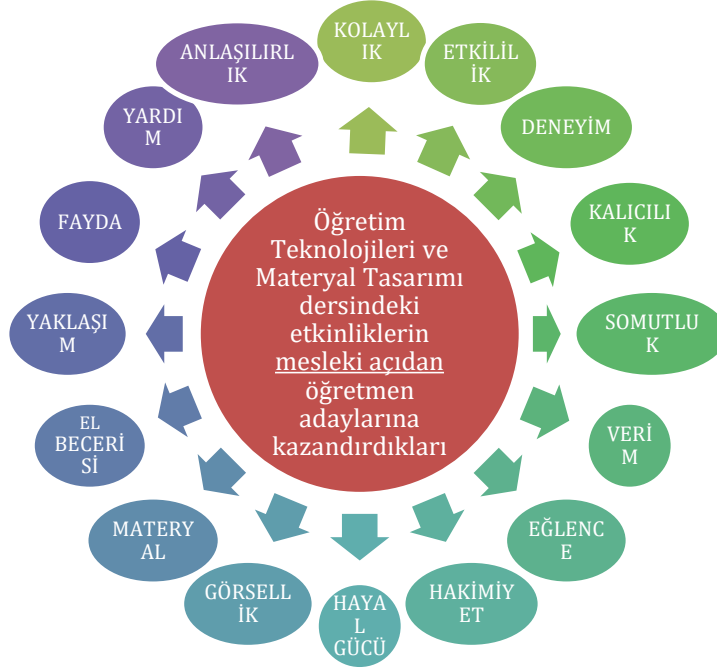
Bulgular ve Yorum

Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine ilişkin sınıf, sosyal bilgiler, Fen bilgisi, matematik ve Türkçe öğretmenliği anabilim dalı aday öğretmenlerinin görüşleri farklı boyutlarda incelenmiştir. Şöyle ki; aday öğretmenlerin “mesleki açıdan”, “bireysel ve sosyal gelişime katkı”, “eğitim ortamına bakış açısı değişimi”, “materyal geliştirme projesi”, “materyal kullanma yeterlikleri”, “dersin programda yer alma gerekliliği” açısından öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersiyile ilgili görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır (Tablo1, 2, 3, 4, 5, 6).

ÖTMT Dersine İlişkin Aday Öğretmenlerin Görüşleri

- *ÖTMT dersinin mesleki açıdan kazandırdıklarına ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?*

Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinin; kolaylık, etkililik, deneyim, kalıcılık, somutluk, verim, eğlence, hâkimiyet, hayal gücü, görsellik, materyal, el becerisi, yaklaşım, fayda, yardım, anlaşılabilirlik gibi çok farklı boyutlarda mesleki açıdan kazanım sağladığını belirtmişlerdir (Şekil 1).

Şekil 1. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Mesleki Açıdan Öğretmen Adaylarına Kazandırdıkları.

Bazı aday öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir;

Aday Öğretmen: “Öğrencilere ders anlatımı konusunda deneyim elde ettirir, Mesleki olarak bir basamaktır. Etkili ve güzel bir hitap şeklidir.”

Aday Öğretmen: “Öncelikle öğrencilere daha verimli ders anlatımı gerçekleştirilip öğretmenin sınıfa daha hâkim olması sağlanır. Derse ve konuya hâkim olmasını bilgi sahibi olmasını sağlıyor.”

Aday Öğretmen: “Dersle ilgili teknolojik gelişmeler hakkında bilgi sahibi olup daha iyi öğretim verebilirim. Daha etkili ve verimli ders anlatabilirim.”

Aday Öğretmen: “Öğrencilere yaklaşım ve ders anlatım bakımından kendimizi geliştirir. Etkili bir öğretim sağlar. Yani öğretimi, öğrenmeyi zenginleştirip verimlilik sağlar.”

Aday Öğretmen: “Dersi öğrencilere daha etkili bir şekilde sunmalarını olanak sağlar. Eğitim sürecinde öğretmenlerin ders işlemlerinde daha da canlılık ve işlenebilirlik getirir. Yenilikçi eğitim anlayışı doğar.”

- ÖTMT Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersinin bireysel ve sosyal gelişime ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinin; iletişim, bakış açısı, deneyim, özgüven, beceri, yardımcı, anlaşılabilirlik, verim, sosyalleşme, başarı, çok boyutlu

düşünme, yeni bilgi gibi çok farklı boyutlarda bireysel ve sosyal gelişimlerine katkılarının olduğunu ifade etmişlerdir (Şekil 2).

Şekil 2. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Aday Öğretmenlerin Bireysel Ve Sosyal Gelişimlerine Katkıları

Bazı aday öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir;

Aday öğretmen: “Bireysel olarak öğrencilerle nasıl iletişim kuracağımızı, onların öğrenmelerine nasıl yardımcı olabileceğimizi tecrübe etmemizi sağlıyor.”

Aday öğretmen: “Öğretmen adayını düşünmeye zorluyor, kendini geliştirmesine faydalı oluyor.”

Aday öğretmen: “Teknoloji ile iç içe olmayı verimli kullanmayı ve yarar sağlamayı öğretir.”

Aday öğretmen: “Teknoloji ile iç içe olması kişisel gelişim ve beceri açısından önemlidir.”

Aday öğretmen: “Öğretmenlik hayatında daha becerili ve başarılı olur.”

Aday öğretmen: “Bireysel olarak düşünce yapısını değiştirebilir. Sosyal olarak ise materyali sınıf önünde anlattığı için kendine güveni artar. Öğrenciler ile iletişimi kuvvetlenir.”

Aday öğretmen: “Farklı açılardan bakmayı kazandırır.”

Aday öğretmen: “Çok boyutlu düşüncelerini sağlar.”

Aday öğretmen: “Bireysel ve sosyal açıdan öğretmenlere bir gelişim, yeni bilgiler ve eğitim sürecinde kazanım sağlar.”

Aday öğretmen: “Daha pratik olurlar.”

- ÖTMT dersinin eğitim ortamlarına bakış açılarını değiştirmesine ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinin; eğlenceli olma, etkili olma, faydalı olma, yaratıcı olma, alternatif olma, teknolojik olma, farkındalık, düzen, teorik,

uygulama bakış açısı kazanma, nesnellik, aktif eğitim, farklı ortam geliştirme, somut olma, pekiştirme yapma, tecrübe katma gibi farklı boyutlarda eğitim ortamlarına bakış açılarını olumlu yönde değiştirdiğini belirtmişlerdir (Şekil 3).

Bazı aday öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir;

Aday Öğretmen: “Evet değiştirmiştir çünkü farklı ortamlar gördüm, sınıf ortamı çok farklı”

Aday Öğretmen: “Öğretmen adaylarının etkinlik kullanarak eğitim ortamını daha etkili kullanmasını sağlar.”

Aday Öğretmen: “Eğitim ortamında bakış açısı yönünden daha çok alternatif bilgiler ortaya çıkar.”

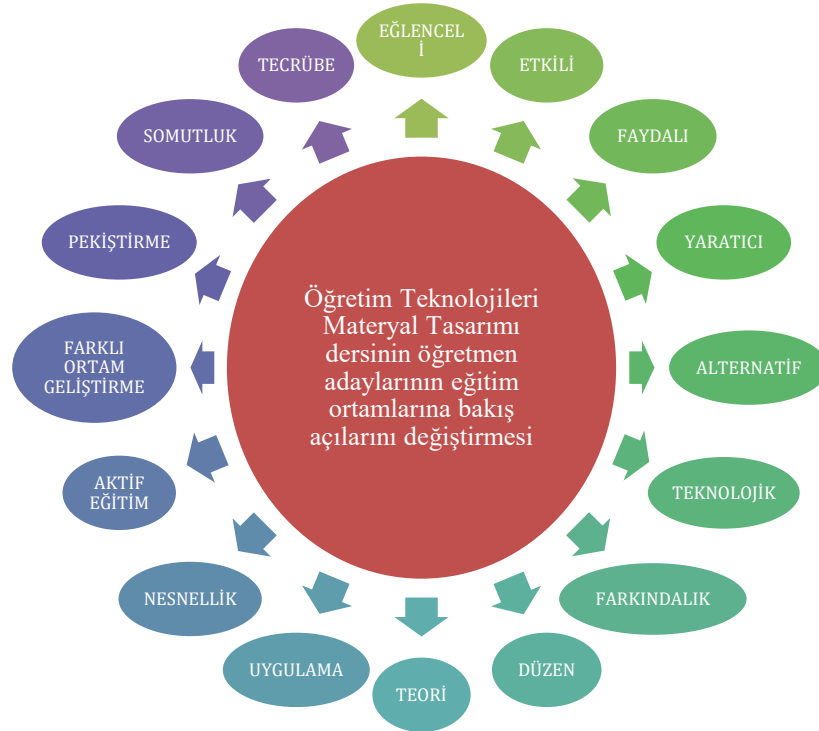
Aday Öğretmen: “Evet değiştirmiştir. Sonuçta alınan her ders farklı bir bakış açısı kazandırmıştır.”

Aday Öğretmen: “Diğer adayları bilmiyorum ama benim bakış açımın değiştiği aşikârdır.”

Aday Öğretmen: “Ders almadan ve aldıktan sonraki bakış açıları arasındaki farkı görebiliyorum.”

Aday Öğretmen: “Tabi ki. Öğrencinin pasif olduğu klasik öğretim tekniği yerine daha farklı yollar keşfeder.”

Aday Öğretmen: “Farklı eğitim ortamları geliştirmeyi sağlar.”

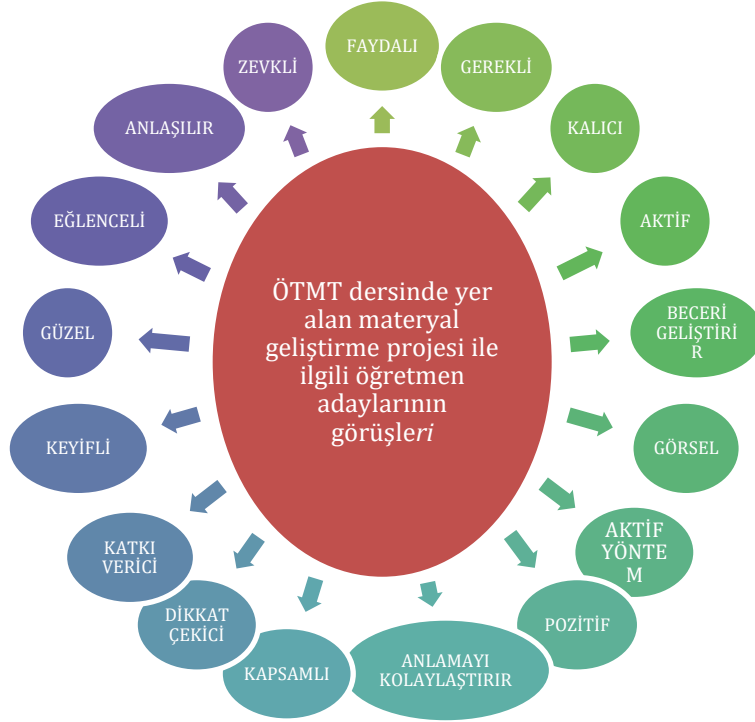

Şekil 3. ÖTMT Dersinin Öğretmen Adaylarının Eğitim Ortamlarına Bakış Açılarını Değiştirmesi

- ÖTMT dersinde yer alan **materyal geliştirme projesine** ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinde yer alan materyal geliştirme projesinin; faydalı ve gerekli olduğu, kalıcı öğrenmeye katkı verdiği, aktif öğrenmeyi

sağladığı, beceri geliştirdiği, görsellik oluşturduğu, pozitif olduğu, anlama-kavramayı kolaylaştırdığı, kapsamlı, dikkat çekici, katkı verici, keyifli, eğlenceli, güzel, anlaşılır ve zevkli olduğu şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir (Şekil 4).

Şekil 4. ÖTMT Dersinde Yer Alan Materyal Geliştirme Projesi İle İlgili Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Bazı aday öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir;

Aday Öğretmen: “Bence öğretmen adayları için gerekli bir proje, daha çok materyaller görerek daha farklı alanlarda materyaller etkili hale getirilebilir. Bu proje örnek oluşturmak için gereklidir.”

Aday Öğretmen: “Öğretmen adayları için gerekli bir derstir.”

Aday Öğretmen: “Pozitif yönde olabilir diye düşünüyorum.”

Aday Öğretmen: “Bu ders görsel açıdan çocuklar için daha anlaşılır olur.”

Aday Öğretmen: “Konunun daha iyi kavranmasına yardımcı olur.”

Aday Öğretmen: “Kullanışlı olmalı sınıf ortamında yapılmaya uygun olmalı sınıftaki bütün öğrencileri kapsamalı.”

Aday Öğretmen: “Ders daha da eğlenceli olabilir. Derse katkısı çok fazla olur.”

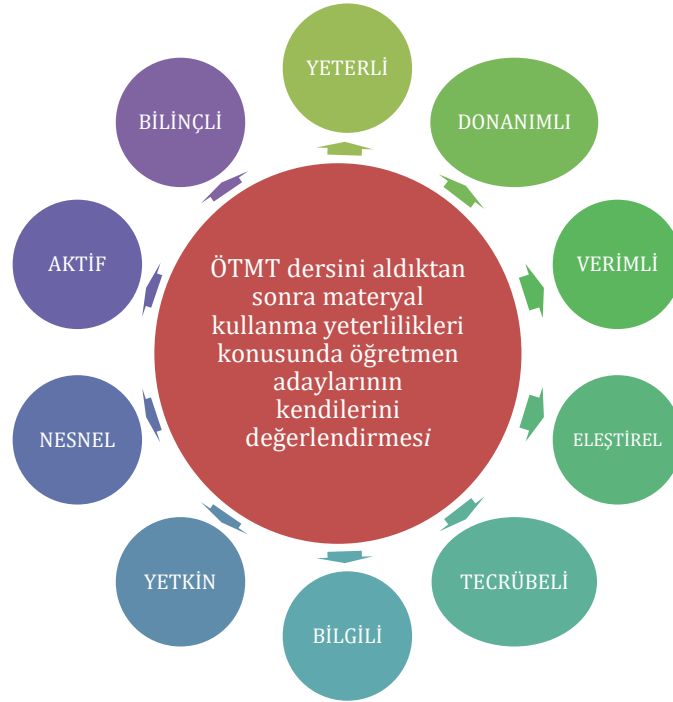
Aday Öğretmen: “Biraz zorlansalar da keyif aldıkları bir ders.”

Aday Öğretmen: “Bence materyal tasarımı dersi eğlenceli ayrıca anlaşılır kılmaktadır ve öğretmen adaylarının yaratıcılıklarını geliştirmektedir.”

Aday Öğretmen: “Bu ders öğretmen adayı için çok önemlidir. Çünkü ilkökul çocukları soyut şeyleri algılamakta güçlük çeker. Materyal ve görsel işitsel araçlarla bilgi daha iyi kavranır.”

- ÖTMT dersini aldıktan sonra **materyal kullanma yeterlilikleri** konusunda öğretmen adayları kendilerini değerlendirmelerine ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?

Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersini aldıktan sonra materyal kullanma yeterlilikleri konusunda öğretmen adayları kendilerini, yeterli, donanımlı, verimli, eleştirel, tecrübeli, bilgili, yetkin, nesnel, aktif ve bilinçli olarak değerlendirmektedirler (Şekil 5).

Şekil 5. ÖTMT Dersini Aldıktan Sonra Materyal Kullanma Yeterlilikleri Konusunda Öğretmen Adayları Kendilerini Değerlendirmesi

Bazı aday öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir;

Aday öğretmen: "Kendimi yeterli olarak geliştirdiğimi düşünüyorum."

Aday öğretmen: "Birincisi sınıfa göre bu dersi aldıktan sonra materyal kullanma yeterliliğim arttı."

Aday öğretmen: "Becerilerim daha da gelişmiştir."

Aday öğretmen: "Kendimi daha donanımlı ve bilgili hissettim."

Aday öğretmen: "Eleştirel bir biçimde değerlendirebilirim."

Aday öğretmen: "Derste daha aktif olmamı sağladı."

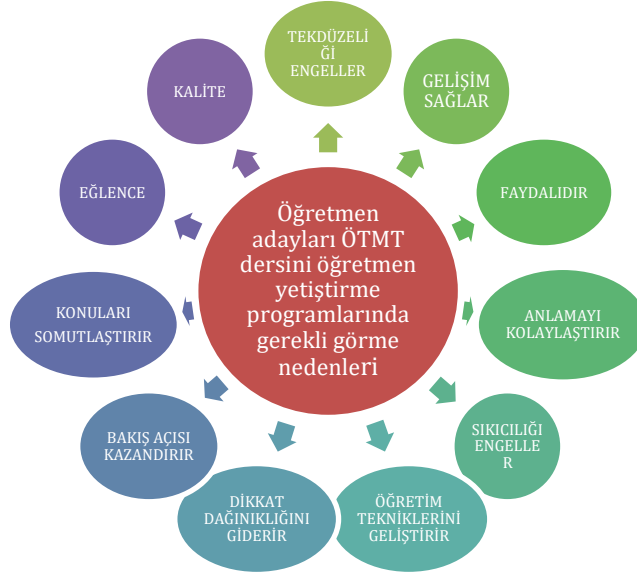
Aday öğretmen: "Dersler daha eğlenceli oldu."

Aday öğretmen: "Kalıcı öğrendim."

- *Aday öğretmenlerin ÖTMT dersini öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerine ilişkin aday öğretmenlerin görüşleri nelerdir?*

Aday öğretmenlere göre, Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinin öğretmen yetiştirme programlarında yer alma nedeni olarak, ders işleme tekdüzeliğini engelleme, öğretmen gelişimini sağlama, faydalı olma, öğrencisini anlamasını kolaylaştırma, sıkıcılığı engelleme, öğretim

tekniklerini geliştirme, öğrencilerin dikkat dağınıklığını engelleme, farklı bakış açısı kazandırma, konuları somutlaştırma, kaliteli ve eğlenceli kılma olarak görüş bildirmişlerdir (Şekil 6).

Şekil 6. Aday Öğretmenlerin ÖTMT Dersini Öğretmen Yetiştirme Programlarında Gerekli Görme Nedenleri

Bazı aday öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki gibidir;

Aday öğretmen: “Bazı konuların somutlaştırılması ve eğlenceli hale gelmesi lazım. Bunu da materyal sayesinde başarabilirler.”

Aday öğretmen: “Kesinlikle biz bunları tamamen içselleştirmeliyiz ki çocuklara tam olarak öğretebilelim.”

Aday öğretmen: “Bence gereklidir çünkü bazen öğrencilerin dersten sıkıldığını görüyoruz. Bunun için bazı materyallerle öğretimi gerçekleştirilip öğrencinin dikkat dağınıklığı giderilmiş olur. Bu sebepten öğretmen yetiştirme programlarında gereklidir.”

Aday öğretmen: “Bence gereklidir. Nedeni ise öğretim tekniklerinin daha ileriye gitmesine neden olur.”

Aday öğretmen: “Gereklidir. Çünkü her öğretmen konu anlatır ama önemli olan öğrencinin anlayabileceği dilde anlatmaktır.”

Aday öğretmen: “Tabiki gereklidir. ÖTMG dersi en önemli derslerden biri diye düşünüyorum.”

Aday öğretmen: “Bence ÖTMG dersi etkilidir, etkili görmektedir çünkü onlara ders anlatma konusunda çok fayda sağlamaktadır.”

Aday öğretmen: “Bence çok gerekli bir ders. Kesinlikle öğretmen adaylarının alması gereken bir derstir.”

Aday öğretmen: “Bence gereklidir. Bu ders sayesinde öğretmen kendini geliştirmektedir. Tek düze ders anlatımından kurtulmasını sağlar.”

ÖTMT Dersine İlişkin Aday Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Görüşleri

- ÖTMT dersindeki etkinliklerin mesleki açıdan kazandırdıklarına ilişkin aday öğretmenlerin cinsiyete göre görüşleri nelerdir?

Kadın aday öğretmen: “ Kendilerine özgüvenleri gelir ve sosyal açıdan bu materyalleri kullandığı için konuşma becerisi gelişir.”

Erkek aday öğretmen: “ Öğretmenler bireysel olarak kendilerini geliştirir. Sosyal olarak ise iletişim artar.”

- ÖTMT dersinin eğitim ortamlarına bakış açılarını değiştirmesine ilişkin aday öğretmenlerin cinsiyete göre görüşleri nelerdir?

Kadın aday öğretmenler; Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersiyle eğitim ortamlarına bakış açıları olumlu, gerekli ve eğlenceli bulma konusunda değiştiği, materyalle aday öğretmenin özgüvenin artacağı görüşünü ifade ederken, erkek aday öğretmenler; anılan dersle etkili, teorik ve eğlenceli olma konusunda değiştiği görüşünü ifade etmişlerdir (Şekil 7).

Kadın aday öğretmen: “Yaptığı materyallerle kendine daha çok güven duyar. Materyallerle kendi anlatış biçimini belirler.”

Erkek aday öğretmen: “Daha eğlenceli ders işleme taraftarı olurlar.”

- ÖTMT dersinde yer alan materyal geliştirme projesine ilişkin aday öğretmenlerin cinsiyete göre görüşleri nelerdir?

Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinde yer alan materyal geliştirme projesi hakkındakadın aday öğretmenler eğlenceli, etkili, gerekli olduğu, ve aktif öğrenmeyi sağladığı görüşünü belirtmişlerdir. Erkek aday öğretmenler ise materyal geliştirme projesi hakkında gelişim sağlayan, etkin, yeterli ve yetkin kılan, başarıyı artırıcı olduğu, eleştirel bakabildiğini, iletişim becerisinin geliştiği görüşünü belirtmişlerdir (Şekil 7).

Kadın aday öğretmen: “Dersi daha anlamlı hale getirdi. Aktifliği sağladı.”

Erkek aday öğretmen: “Ders gereklidir. Her öğretmen almalıdır. Eleştirel bakmayı sağladı. İletişim becerilerim gelişti. Bakış açısı değiştirir.”

- ÖTMT dersini aldıktan sonra materyal kullanma yeterlilikleri konusunda öğretmen adayları kendilerini değerlendirmelerine ilişkin aday öğretmenlerin cinsiyetegöre görüşleri nelerdir?

ÖTMT dersini aldıktan sonra materyal kullanma yeterlilikleri konusunda kadın aday öğretmenler kendilerini yetenekli, donanımlı, yetkin ve etkili gördüklerini ifade ederken, erkek aday öğretmenler kendilerini, gelişmiş, yeterli, etkili, başarılı ve yetkin olarak gördüklerini belirtmişlerdir (Şekil 7).

Kadın aday öğretmen: “ Kendimi bu konuda daha yetkin hissettim.”

Erkek aday öğretmen: “Materyal dersini aldıktan sonra derslerde materyaller kullanmam daha etkili eğitim vermeme sağladı.”

- Aday öğretmenlerin ÖTMT dersini öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerine ilişkin aday öğretmenlerin cinsiyete göre görüşleri nelerdir?

Kadın aday öğretmenler, Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersini öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerini tekdüzeliği engelleme, öğrenenin gelişimini sağlama, anlamayı kolaylaştırma, eğitim kalitesini artırma olarak sıralarken, erkek aday öğretmenler anılan dersin öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görmene denlerini; derse eğlence katma, derste dikkat dağınıklığını engelleme, çoklu bakış açısı kazandırma ve öğretimi somutlaştırma olarak sıralamışlardır (Şekil 7).

Kadın aday öğretmen: “Bu ders programda yer alırsa öğrenciler kendilerini bu konuda daha yetkin hissederler.”

Erkek aday öğretmen: “Materyal dersini aldıktan sonra derslerde materyaller kullanarak daha etkili eğitim vermeme sağladı.”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonuçları incelendiğinde; eğitim fakültesinin farklı bölümlerinden öğrencilerin ÖTMT dersine yönelik görüşlerinin alınmış olması ve çalışma grubunun geniş tutulması araştırmayı güçlü kılmaktadır. Nitekim ÖTMT dersine yönelik öğrencilerin görüşleri incelenmiş, öğrencilerin mesleki açıdan kazanımlarına, bireysel ve sosyal gelişimlerine katkısı ortaya konulmuştur. ÖTMT dersinin, öğretmen adaylarının eğitim ortamlarına bakış açılarına olumlu yönde katkı sağladığı, materyal geliştirme projesi hazırlamalarını pozitif yönde etkilediği ve materyal kullanma yeterliklerini geliştirdikleri görülmüştür. Bu bağlamda, ÖTMT dersini öğretmen yetiştirme programında gerekli gördüklerini farklı açılardan belirtmişlerdir.

Araştırmada öğretmen adaylarının görüşleri cinsiyet değişkeni açısından incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu anlamda ÖTMT dersinin cinsiyete göre; mesleki kazanımlar, bireysel ve sosyal gelişim, materyal kullanma yeterlikleri açısından kız ve erkek öğretmen adayları arasında benzerlikler gösterdiği görülmüştür. Yine ÖTMT dersinin cinsiyet değişkenine göre, eğitim ortamlarına bakış açılarının kız ve erkek öğretmen adayları arasında kısmen benzerlikler gösterdiği belirlenmiştir. Materyal geliştirme projesi hakkındaki görüşleri ve öğretmen yetiştirme programında gerekli görme nedenleri kız ve erkek öğretmen adaylarının görüşleri arasında farklılaşma olduğu görülmüştür.

- Aday öğretmenler, Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinin; kolaylık, etkililik, deneyim, kalıcılık, somutluk, verim, eğlence, hâkimiyet, hayal gücü, görsellik, materyal, el becerisi, yaklaşım, fayda, yardım, anlaşılabilirlik gibi çok farklı boyutlarda öğrencilerin **mesleki açıdan kazanım** sağladığı görülmektedir. Araştırmalar (Acer, 2011; Çalışoğlu, 2015; Gürol, Yavuzalp, Bağçacı ve Serhatlıoğlu, 2009; Özer ve Tunca, 2014; Yanpar, 2009; Yılmaz, Ulucan ve Pehlivan, 2010)ÖTMT dersinin öğretmen adaylarına mesleki bilgi kazanım sağladığı şeklindedir ve araştırma sonucuyla paralellik göstermektedir. Ancak Güven’in (2006) yaptığı araştırmada, ÖTMT dersi ile öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal davranışları kazandıkları, ancak psikomotor davranışları kazanamadıkları görülmektedir.
- Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinin; iletişim, bakış açısı, deneyim, özgüven, beceri, yardımcı, anlaşılabilirlik, verim, sosyalleşme, başarı, çok boyutlu düşünme, yeni bilgi gibi çok farklı boyutlarda öğrencilerin **bireysel ve sosyal gelişimlerine** katkısının olduğu görülmektedir. Araştırmalar (Aslan, 2015; Birişçi ve Karal, 2011; Bakaç ve Özen, 2016; Güneş ve Aydoğdu İskenderoğlu, 2014; Johson and Howell, 2005; Kolburan Geçer, 2010)araştırma sonucunu desteklemektedir. Araştırma sonuçları, materyal tasarımı sürecinin işbirliği içerisinde çalışmayı arttırdığı, yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimini sağladığı ve sınıf ortamında materyallerin sunulmasının bireysel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunduğunu göstermektedir.
- Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinin; eğlenceli olma, etkili olma, faydalı olma, yaratıcı olma, alternatif olma, teknolojik olma, farkındalık, düzen,

teorik, uygulama bakış açısı kazanma, nesnellik, aktif eğitim, farklı ortam geliştirme, somut olma, pekiştirme yapma, tecrübe katma gibi farklı boyutlarda öğrencilerin ***eğitim ortamlarına bakış açılarını*** olumlu yönde değiştirdiği anlaşılmaktadır. Yine yapılan araştırmalarda (***Blalock and Montgomery, 2005; Çoban ve İleri, 2013; Herreid and Schiller, 2013; Öztürk, 2012; Yılmaz, 2007***)teknolojinin eğitim ortamlarında kullanılmasının öğretim kalitesini yükselttiği ve öğrenme ortamını zenginleştirdiği söylenebilir.

- Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersi materyal geliştirme projesinin; faydalı ve gerekli olduğu, kalıcı öğrenmeye katkı verdiği, aktif öğrenmeyi sağladığı, beceri geliştirdiği, görsellik oluşturduğu, pozitif olduğu, anlama-kavramayı kolaylaştırdığı, kapsamlı, dikkat çekici, katkı verici, keyifli, eğlenceli, güzel, anlaşılır ve zevkli olduğu şeklinde öğrenciler ***materyal geliştirme projesi*** hakkındaki görüşlerini belirtmişlerdir. Araştırmalarda (Birinci 2008; Güneş ve Aydoğdu İskenderoğlu, 2014) öğretmen adaylarının yaptıkları projeleri sınıfta sunmalarının mesleki gelişimlerine katkı sağladığı, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiği görülmektedir.
- Aday öğretmenler Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersini aldıktan sonra materyal kullanma yeterlilikleri konusunda öğretmen adayları kendilerini, yeterli, donanımlı, verimli, eleştirel, tecrübeli, bilgili, yetkin, nesnel, aktif ve bilinçli olarak öğrencilerin ***materyal kullanma yeterliliklerini*** olumlu yönde değerlendirmektedirler. Aslan'a göre(2015) İngilizce öğretmenleri öğretim teknolojisi kullanım becerilerine ilişkin değerlendirmede ÖTMT dersini %41 oranında hiç etkili bulmamaktadır. Birişçi, Metin, Kaleliyılmaz ve Coşkun (2011) sınıf öğretmenliği üçüncü sınıf öğrencilerininin web sayfası tasarlama, içerik oluşturma ve içeriği aktarma gibi teknik konularda sıkıntı çektikleri görülmektedir. Araştırma sonuçlarından anlaşılacağı üzere, ÖTMT dersinin materyal tasarlama ve kullanmada öğretmen adaylarına belli bir noktaya kadar faydalı ve verimli olduğu görülmektedir. Ancak, öğretmen adayları ve öğretmenler, tasarımı zor ve karmaşık materyalleri hazırlama ve kullanmada güçlükler yaşamaktadırlar.
- Aday öğretmenlere göre Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersi öğretmen yetiştirme programlarında yer almalıdır. Çünkü ders işleme tekdüzeliğini engeller, öğretmen gelişimini sağlar, faydalıdır, öğrencisini anlamasını kolaylaştırır, sıkıcılığı engeller, öğretim tekniklerini geliştirir, öğrencilerin dikkat dağınıklığını engeller, farklı bakış açısı kazandırır, konuları somutlaştırır, kaliteli ve eğlenceli kılar şeklinde ***öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerini*** ifade etmişlerdir. Kablan ve Topan (2013) derste ***materyal kullanımı sayesinde öğretim programlarının etkililiğinin artacağını belirtmektedir.***
- Aday öğretmenlerin Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersindeki etkinliklerin ***mesleki kazanımlarına ilişkin görüşleri cinsiyete göre*** incelendiğinde kadın öğretmen adayları; ÖTMT dersinin mesleki açıdan fayda, eğlence, etki, deneyim ve verim kazandırdığını düşündüklerini ifade ederken; erkek öğretmen adayları; ÖTMT dersin mesleki açıdan deneyim, yaratıcılık, kolaylık ve beceri kazandırdığını ifade etmişlerdir. Bu anlamda öğretmen adaylarının ÖTMT dersi etkinliklerin mesleki kazanımları cinsiyete göre büyük oranda benzerlikler gösterdiği söylenebilir. Karamustafaoğlu (2006)öğretim materyallerinin kullanımları açısından kadın ve erkek öğretmenler arasında anlamlı bir farklılığın görülmediğini belirtmektedir.
- ***Kadın öğretmen adayları; anılan dersin bireysel ve sosyal gelişimlerine*** özgüven, yaratıcılık, deneyim, pratiklik ve etkililik kattığı görüşünü ifade ederken, ***erkek öğretmen adayları; anılan***

dersin bireysel ve sosyal gelişimlerine yaratıcılık, anlatım becerisi ve pratiklik kattığını ileri sürmüşlerdir. Araştırma sonucuna göre, öğretmen adaylarının bireysel ve sosyal gelişimleri ile ilgili düşüncelerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı söylenebilir. Benzer şekilde Seferoğlu (2005) ilköğretim öğretmenlerinin cinsiyet açısından bilgisayara yönelik tutumlarının ve bilgisayar öz yeterlik algılarının değişmediğini belirtmiştir.

- **Kadın aday öğretmenler;** Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersiyle **eğitim ortamlarına bakış açıları** olumlu, gerekli ve eğlenceli bulma konusunda değiştiği, materyalle aday öğretmenin özgüvenin artacağı görüşünü ifade ederken, **erkek aday öğretmenler;** anılan dersle etkili, teorik ve eğlenceli olma konusunda değiştiği şeklinde görüşünü ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının eğitim ortamlarına bakış açılarının cinsiyete göre kısmen benzeştiği söylenebilir.
- Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersinde yer alan **materyal geliştirme projesi hakkında kadın aday öğretmenler** eğlenceli, etkili, gerekli olduğu, ve aktif öğrenmeyi sağladığı görüşünü belirtmişlerdir. **Erkek aday öğretmenler** ise materyal geliştirme projesi hakkında gelişim sağlayan, etkin, yeterli ve yetkin kılan, başarıyı artırıcı olduğu, eleştirel bakabildiğini, iletişim becerisinin geliştiği görüşünü belirtmişlerdir. Araştırma sonucuna göre, öğretmen adaylarının materyal geliştirme projesi hakkındaki görüşleri cinsiyete göre farklılaştığı söylenebilir.
- ÖTMT dersini aldıktan sonra **materyal kullanma yeterlilikleri konusunda kadın aday öğretmenler** kendilerini yetenekli, donanımlı, yetkin ve etkili gördüklerini ifade ederken, **erkek aday öğretmenler** kendilerini, gelişmiş, yeterli, etkili, başarılı ve yetkin olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonucuna göre, öğretmen adaylarının materyal kullanma yeterlilikleri cinsiyete göre büyük oranda benzeştiği söylenebilir. Ulaş ve Ozan (2010) öğretmenlerin internet kullanımlarında cinsiyet değişkeni açısından bir farklılık bulunmadığını belirtmektedir. Ayrıca görsel-işitsel teknolojilerin kullanımında kadın öğretmenlerin lehine, bilgisayar kullanımında ise erkek öğretmenlerin lehine fark bulunmuştur.
- **Kadın aday öğretmenler** Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ÖTMT) dersini **öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerini** tekdüzeliği engelleme, öğrenenin gelişimini sağlama, anlamayı kolaylaştırma, eğitim kalitesini artırma olarak sıralarken, **erkek aday öğretmenler** anılan dersin öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerini; derse eğlence katma, derste dikkat dağınıklığını engelleme, çoklu bakış açısı kazandırma ve öğretimi somutlaştırma olarak sıralamışlardır. Araştırma sonucuna göre, öğretmen adaylarının ÖTMT dersi öğretmen yetiştirme programlarında gerekli görme nedenlerinin cinsiyete göre farklılaştığı söylenebilir.

Öneriler

- ÖTMT dersiyle ilgili sınıf içi gözlemlerin yapıldığı araştırmalar yapılabilir.
- ÖTMT dersinde, öğrencilerin el becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerin daha çok yaptırılması önerilir. Bu anlamda öğretmen adaylarının psikomotor davranışlarının geliştirilmesi sağlanabilir ve daha karmaşık materyaller ortaya konulabilir.

Kaynaklar / References

- Acer, D. (2011). Okulöncesi öğretmen adaylarının materyal geliştirme dersine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2), 421-429.
- Alım, M. (2013). Coğrafya öğretmeni adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı/geliştirme dersinde elde ettikleri kazanımlar. *Doğu Coğrafya Dergisi* – 33
- Altunay, E., Oral, G. ve Yalçınkaya, M. (2014). Eğitim kurumlarında mobbing uygulamalarına ilişkin nitel bir araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 4/1 (Nisan /April 2014) ss. 62-80.
- Aslan, B. (2015). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinin İngilizce öğretmenlerinin mesleki kazanımlarına etkisi (Muğla İli Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Apperson, J. M. Laws, E. L. And Scepansky, J. A. (2006). The impact of presentation graphics on students' experience in the classroom. *Computers and Education*, 47(1), 116-126.
- Audrey, R. M-Q. (2008). Utilizing Powerpoint presentation to promote fall prevention among older adults. *The Health Educator*, 40(1), 46-52.
- Bakaç, E. ve Özen, R. (2016). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine yönelik tutumları, yaratıcılık algıları ve öz-yeterlik inançları arasındaki ilişki. *İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 41-61.
- Birinci, E. (2008). *Materyal tasarımı ve geliştirilmesinde proje tabanlı öğrenmenin kullanılmasının öğretmen adaylarının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve bilimsel süreç becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Birişçi, S. ve Karal, H. (2011). Öğretmen adaylarının bilgisayar destekli ortamda materyal tasarlarken işbirlikli çalışmalarının yaratıcı düşünme becerilerine etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (2), 203-219.
- Birişçi, S., Metin, M., Kaleliyılmaz, G. ve Coşkun, K. (2011). Öğretim materyallerine yönelik web sayfalarını tasarlarken öğretmen adaylarının karşılaştıkları sorunlar, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 102-118.
- Blalock, M. G. and Montgomery, R. D. (2005). Theeffect of powerpoint on student performance in principles of economics: An exploratory study. *Journal For Economics Educators*, 5(3), 1-7.
- Cezayirli, M. (2014). *Ortaokul 6. sınıflar için din kültürü ve ahlak bilgisi dersi materyal tasarımı*. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Cohen, J. (1992). Statistical power analysis. *Current Directions İn Psychological Science*, 1(3), 98-101.
- Çalışoğlu, M. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine ilişkin görüşleri. *CurrResEduc*, 1(1),s.23-32
- Çoban, A. ve İleri, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma düzeyleri ve kullanamama sebepleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 194-213.
- Güneş, G., Aydoğdu İskenderoğlu, T. (2014). İlköğretim matematik öğretmeni adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine yönelik yaklaşımları. *GEFAD/GUJGEF*, 34(3): 469-488.
- Gürol, A.,Yavuzalp, N., Bağçacı, F. ve Serhatlıoğlu,B. (2009). Öğretmen adaylarına göre eğitim fakültelerinde eğitim teknolojisi standartları ve performans göstergelerinin uygulanma durumu (Fırat Üniversitesi Örneği). *Proceedings of 9th International Educational Technology Conference (IETC2009)*, 442 – 448.
- Güven, S. (2006). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin kazandırdığı yeterlikler yönünden değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 2, Sayı 4, s.165-179.

- Herreid, C.F. and Schiller, N.A. (2013). Case studies and the flipped classroom. *Journal of College Science Teaching*, 42 (5), 62-66.
- <http://ects.nevsehir.edu.tr/ects/bilgipaketi/dil/tr/ders/28790> adresinden 22/10/2017 tarihinde alınmıştır.
- Johson, G. And Howell, A. (2005). Attitude toward instructional technology following required versus optional webctusage. *Journal of Technology and Teacher Education*, 13 (4), 643-654.
- Kablan, Z. ve Topan, B. (2013). Sınıf içi öğretimde materyal kullanımının etkililik düzeyi: Bir meta-analiz çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1629-1644
- Karamustafaoğlu, O. (2006). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin öğretim materyallerini kullanma düzeyleri: Amasya ili örneği. *AÜ. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 90-101.
- Kolburan Geçer, A. (2010). Teknik öğretmen adaylarının öğretim teknolojisi ve materyal geliştirme dersine yönelik deneyimleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt: VII, Sayı:II, 1-25*
- Kurtdede Fidan, N. (2008). İlköğretimde araç gereç kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim*, 1(1), 48-61.
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*, second edition. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Özen, R. (2013). Öğretmen adaylarının eğitimi ve teknoloji kullanımı: Bir durum çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 147-162.
- Özer, Ö. ve Tunca, N. (2014). Öğretmen adaylarının materyal hazırlama ve kullanmaya yönelik görüşleri. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(3), 214-229.
- Öztürk, İ.H. (2012). Tarih öğretmeni adaylarına bit destekli öğretim becerilerinin kazandırılmasında tasarım temelli öğrenme yaklaşımı. *NWSA Education Sciences e-Journal of New World Sciences Acedemy*, Volume:7, Number:3., s.945-968.
- Rakes, G.C., Fields, V.S. and Cox, K.E. (2006). The influence of teachers' technology use on instructional practices. *Journal of Research on Technology in Education*, 38(4), 411-426.
- Seferoğlu, S. (2005). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin bilgisayara yönelik öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Kongre kitabı (Cilt-I), 856-861. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Sönmez, Ö.F., Çavuş, H. ve Merey, Z. (2009). Coğrafya öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanma düzeyleri. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 213-228.
- Suydam, M. N. And Higgins, J.L. (1977). *Activity-Based learning in elementary school mathematics: Recommendations from research*. ERIC Center for Science, Mathematics, and Environmental Education, Columbus, Ohio.
- Ulaş, A.H. ve Ozan, C. (2010). Sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojileri açısından yeterlilik düzeyi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1): 63-84
- Yanpar, T. (2009). Öğretmen adaylarının portfolyoları üzerinde grup olarak yaratıcılık temelli materyal geliştirme etkileri. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 83-98.
- Yazar, T. (2015). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 9.
- Yıldırım ve Şimşek (2005). Yıldırım, A. Ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede teknoloji eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Derneği*, 27(1), 155-167.

Yılmaz, İ, Ulucan, H. Ve Pehlivan, S. (2010).Beden eğitimi öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, Sayı 1, Nisan, Sayfa 105-118

YÖK, (1998). *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ankara.

YÖK, (2007). *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ankara.

Yazarlar

Dr. Abdülkadir UZUNÖZ, sosyal bilgiler eğitimi alanında doçenttir. Çalışma alanları öğretmen yetiştirme, hizmetiçi Eğitim, ölçek geliştirme, çoklu zekâ kuramı ve sosyal değer eğitimidir.

Dr. Vedat AKTEPE, sınıf eğitimi alanında yardımcı Doçenttir. Çalışma alanları değer eğitimi, hayat Bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi, öğretmen yetiştirme ve okul yönetimidir.

Dr. Mevlüt GÜNDÜZ, sınıf eğitimi alanında yardımcı doçenttir. Çalışma alanları değer eğitimi, hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimidir.

İletişim

Doç. Dr. Abdülkadir UZUNÖZ, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Nevşehir, Türkiye, e-mail: a.uzunoz@nevsehir.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Vedat AKTEPE, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Nevşehir, Türkiye, e-mail: vedataktepe@nevsehir.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Mevlüt GÜNDÜZ, Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, e-mail: mevlutgunduz@sdu.edu.tr

Summary

Purpose and Significance. In this research, the ideas of the teacher candidates about the professional gains that the Instructional Technologies and Material Design (ITMD) Class provides will be examined at different dimensions. Answers below have been taken for this purpose;

1. What are the views of the candidate teachers *about the professional gains* of the ITMD Class?
2. What are the views of the candidate teachers about the *individual and social development* of ITMD class?
3. What are the views of the candidate teachers about the ITMD class *changing the perceptions about the educational environments*?
4. What are the views of the candidate teachers about the *material development project* that takes place in the ITMD class?
5. What are the views of the candidate teachers about the self-evaluation of their *material use proficiency* after they have taken the ITMD class?
6. What are the views of the candidate teachers about the reasons of the candidate teachers' viewing the ITMD class *necessary for the teacher training programs*?

Alım (2013) Teaching Technologies and Material Design course is a course that informs the teacher candidates in the teaching technologies about the developments, and at the same time guides and gives opportunities to the teacher candidates about preparing and using materials. In recent years the ministry of education especially focuses on the use of the teaching technologies in the class and designing of the materials about the class. Therefore, the ideas of the teacher candidates about this ITMD class which is taught in the Education Faculties is of great importance.

Methodology. In order to present the views of the teacher candidates in detail, "special case study" which is one of the qualitative research approaches has been used. Since ITMD class has been used as a unit in this study, the special case study has been undertaken with a comprehensive single case pattern. (Yıldırım and Şimşek, 2005). Work Group; consists of 361 students in total who study in Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Education Faculty.

In accordance with the purpose of the research, "semi-structured student view form" which has been developed by Kolburan Geçer (2010) has been used. The view form consists of 6 open ended questions. In order to take unique answers from the candidate teachers who participate in the research, semi-structured questions have been preferred. Their views about the professional gains from the activities in the ITMD class, the individual and social development of the ITMD class, ITMD class's changing their perception about the education environments, material development project that takes place in the ITMD class, their self-evaluation about their proficiency in using the materials after they have taken the ITMD class, and the reasons why they see the ITMD class as necessary in the teacher training programs have been asked.

Content analysis has been made to the data acquired. The sentences have been written on top of each other. The expressions that have similarities and differences have been brought together. Themes have been composed for the expressions that were brought together. The views of referees who study

on the same topic have been consulted about the expression groups and the themes composed, and it was aimed to provide a reliability for the study in accordance with their views. On the other hand, in order to increase the inner reliability and validity of the research, the views of the candidate teachers have been given through direct citations under the themes.

Results. *When the **professional gains** from the ITMD class are examined;* they have expressed that the ITMD class provides professional gains in very different aspects such as efficiency, experience, durability, concreteness, productivity, entertainment, imagination, visuality, hand skills, comprehensibility.

*When we look at the views of the candidate teachers about the **individual and social development** of the ITMD class;* they have expressed that the ITMD class provides benefits about their individual and social development in many different aspects such as; communication, point of view, experience, self-confidence, skill, comprehensibility, productivity, socializing, multi-dimensional thinking, new information.

*When we look at the views of the candidate teachers about the ITMD class's **changing their perceptions about the education environments**;* it has been expressed that the ITMD class has changed their views on the education environment in a positive way in such aspects such as being; entertaining, effective, beneficial, creative, alternative, technological, aware, orderly, theoretical, applicable, objective, active education, developing different environment, being concrete, enhancement, adding experience.

*When we look at the views of the candidate teachers about the **material development project** that takes place in the ITMD class;* they have expressed their views such as its being beneficial and necessary, supports permanent learning, provides active learning, develops skills, creates visuality, makes comprehension easier, attractive, beneficial, entertaining and comprehensible.

*When we look at the views of the candidate teachers about their self-evaluation of **proficiency in using materials**,* teacher candidates evaluate themselves as; sufficient, equipped, productive, critical, experienced, knowledgeable, competent, objective, active and conscious.

*According to the views of the candidate teachers about the reasons for the ITMD class being **necessary they have expressed that it should be in the curriculum for reasons** such as;* preventing the course from becoming monotonous, providing teacher development, making the student's comprehension easier, preventing tedium, preventing students' distraction, providing a different point of view, making the subjects concrete, and making them high-quality and entertaining.

*When we look at the views of the candidate teachers about the **professional gains acquired in the ITMD course according to their gender**;* the female candidate teachers expressed that the ITMD class provides benefits, entertainment, productivity and experience. The male students expressed that provides professional experience, creativity and skills.

*When we look at the views of the candidate teachers about the **individual and social development acquired in the ITMD course according to their gender**;* the female candidate teachers expressed that self-confidence, creativity, experience, practicability, and efficiency were gained during the course. The male teachers expressed that the course developed creativity and expression skills.

*When we look at the views of the candidate teachers about changes that the ITMD course brought to **their views about the education environments according to their gender**;* the female candidate

teachers expressed that their views changed to positive as being entertaining, and their self-confidence increased. The male students expressed that the course changed it as being entertaining and effective.

*When we look at the views of the candidate teachers about the **material development project** in the ITMD course **according to their gender**, the female candidate teachers expressed that it is entertaining, effective, provides active learning. Male candidate teachers expressed that, it provides effective development, developing proficiency, increasing success, approaching critically, and developing communication skills.*

*When we look at the views of the candidate teachers about their self-evaluation in **material use proficiency** after they took the ITMD course **according to their gender**; the female candidate teachers expressed that they view themselves as skilled, equipped, proficient and effective. The male candidate teachers expressed that they view themselves as developed, sufficient, effective, successful, and competent.*

*When we look at the views of the candidate teachers about the **reasons for the ITMD course to be necessary in the teacher training programs according to their gender**, the female candidate teachers expressed preventing it from becoming monotonous, providing development for the learner, facilitating comprehension, and increasing education quality. The male candidate teachers expressed adding entertainment to the course, preventing distraction in the class, gaining multiple point of view and making learning concrete.*

Discussion and Recommendations. It is seen that the ITMD class *provides professional gains* in a variety of dimensions. Researches (Acer, 2011; Çalışoğlu, 2015; Gürol, Yavuzalp, Bağçacı and Serhatlıoğlu, 2009; Özer and Tunca, 2014; Yanpar, 2009; Yılmaz, Ulucan and Pehlivan, 2010) conclude that the ITMD class provides professional knowledge gain to the candidate teachers, and goes in parallel with this study. However, the study by Güven (2006) shows that with the ITMD class the students gain cognitive and affective behaviors, but do not gain psychomotor behaviors.

It is seen that the ITMD class for the candidate teachers has multidimensional benefits for the *individual and social development* of the students. Researches (Aslan, 2015; Birişçi and Karal, 2011; Bakaç and Özen, 2016; Güneş and Aydoğdu İskenderoğlu, 2014; Johson and Howell, 2005; Kolburan Geçer, 2010) support the results of this research. The research results show that the material design process increases the cooperative work, develops creative thinking skills and presenting the material in the class environment helps to the individual and social development

It is understood that the ITMD class for the candidate teachers *changes the views of the students about the education environments* in a positive manner in different ways. In the researches conducted (*Blalock and Montgomery, 2005; Çoban and İleri, 2013; Herreid and Schiller, 2013; Öztürk, 2012; Yılmaz, 2007*) it can be stated that the use of technology in education environments increases the teaching quality and enriches the learning environment.

Candidate teachers have expressed their views about *material development project* in the ITMD class as having many benefits. In the researches (Birinci 2008; Güneş and Aydoğdu İskenderoğlu, 2014) it is seen that the candidate teachers' presenting their projects supports their professional development and develops critical and creative thinking skills.

Candidate teachers evaluate their material use proficiency as positive after they have taken the ITMD course. According to Aslan (2015) English teachers do not find the ITMD class as effective at a ratio of 41% in their evaluation of using teaching technology skills. Birişçi, Metin, Kaleliyılmaz and Coşkun (2011) see that the elementary teaching 3rd grade students have problems in areas such as designing a website, creating content and transmitting content.

Candidate teachers have expressed their views on the reasons *why they see the ITMD class as necessary for the teacher training programs*. Kablan and Topan (2013) state that through the use of material in the class, the effectivity of the teaching programs will be increased.

It can be said that the views of the candidate teachers on the *professional gains acquired* through the activities in the ITMD class show a great resemblance *according to the genders*. Karamustafaoğlu (2006) states that there is not a meaningful difference between the genders in terms of using the teaching materials.

It can be said that the teacher candidates' ideas about the *individual and social development* do not show a great difference *according to the genders*. Similarly, Seferoğlu (2005) stated that the primary school teachers did not differ in terms of their attitude towards computer and their perceptions of self-sufficiency based on gender.

It can be said that the points of *views of the candidate teachers about the education environments* after the ITMD class differ partially based on gender.

It can be said that their ideas about the *material development project* in the ITMD course differed partially based on gender.

It can be said that the *material use proficiency* of the teacher candidates show a great resemblance regardless of gender. Ulaş and Ozan (2010) state that there is no difference based on gender in terms of teachers' use of internet. Differences in favor of female teachers in the use of audiovisual materials and differences in favor of male teachers in the use of computer.

It can be said that the teacher candidates' reasons for seeing the ITMD course as *necessary in the teacher training programs differ based on gender*.

Suggestions

For the Relevant Institutions

The teaching of a subject by the teachers with presentations using the materials prepared in in-class presentations and applications can increase the effectiveness of the course.

The presentation of the materials prepared within the framework of the course at the end of the year and these materials' being seen, examined and evaluated by the other teacher candidates can be beneficial.

Suggestions to Researchers

A research where in-class observations are made about the ITMD course can be conducted.